

København, den 12. februar 2021

Udvalget for Forretningsordenen
Folketinget

Folketingets Udvalg for Forretningsordenen har den 4. februar 2021 efter ønske fra Peter Skaarup (DF) anmodet om, at jeg i et kommende samråd besvarer følgende spørgsmål (UFO, alm. del, samrådsspørgsmål I):

”Vil statsministeren redegøre for, om hun talte usandt på pressemødet den 11. marts 2020, da hun sagde, »at det var myndighedernes anbefaling at lukke landet ned«, når covid-19-udredningsgruppen klart fastslår, at det ikke var på baggrund af myndighedernes anbefaling, og vil statsministeren herunder redegøre for,

- om regeringen med fuldt overlæg vildledte Folketinget og befolkningen den 11. marts 2020,*
- om statsministeren mener, at hun har overholdt ministeransvarlighedsloven over for Folketinget, og*
- hvilke konsekvenser statsministeren mener, at denne usandhed skal have for regeringen og statsministeren selv?”*

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at jeg besvarede spørgsmål nr. 828 fra samme spørger i Folketingets spørgetid den 3. februar 2021 med stort set samme ordlyd:

”Mener statsministeren, at regeringen har talt usandt over for befolkningen på pressemødet den 11. marts 2020, da statsministeren sagde, at nedlukningen skete på baggrund af »myndighedernes anbefaling«?”

Som det er udvalget bekendt, besvarede jeg desuden den 9. juni 2020 udvalgets samrådsspørgsmål E om samme emne. Spørgsmålet havde følgende ordlyd:

”Statsministeren bedes redegøre for grundlaget for regeringens beslutning om at lukke Danmark ned, herunder for, hvilke myndigheder statsministeren konkret hen-

viste til på pressemødet den 11. marts 2020, hvor statsministeren begrundede nedlukningen med følgende henvisning: »Og derfor er det myndighedernes anbefaling, at vi lukker al unødvendig aktivitet ned på de områder i en periode«”.

På samrådet den 9. juni 2020 redegjorde jeg detaljeret for grundlaget for de beslutninger, som regeringen præsenterede på pressemødet den 11. marts 2020, ligesom jeg besvarede udvalgets spørgsmål om sagen, herunder en række spørgsmål om den sætning fra indledningen af pressemødet den 11. marts 2020, som der også spørges til med udvalgets samrådsspørgsmål I.

Endvidere besvarede jeg i forlængelse af samrådet udvalgets skriftlige spørgsmål nr. 32-36, 51, 54-57 og 66-67 (UFO alm. Del).

Jeg oversendte den 11. juni 2020 med min besvarelse af spørgsmål nr. 33 (UFO alm. Del) mit talepapir til brug ved samrådet den 9. juni 2020. Heri er bl.a. anført følgende om grundlaget for nedlukningen, der blev meldt ud på pressemødet den 11. marts 2020:

”I tiden op til den 11. marts rådførte vi i regeringen os intensivt med en lang række myndigheder. Det stod klart, at både de potentielle konsekvenser af virussen – og de relevante tiltag til at bremse den – ville berøre stort set alle ministerområder.

Regeringen vurderede derfor, at vi ikke alene så ind i en sundhedskrise, men en samfundskrise. Det var ikke alene menneskeliv og sundhedsvæsen, der var på spil. Det var vores samfundsøkonomi – arbejdspladser og virksomheder.

Regeringen besluttede tidligt i forløbet, at håndteringen af corona-virus ikke alene var en sundhedsopgave, men en opgave for det nationale kriseberedskab på tværs af stort set alle ministerområder.

Og derfor blev den Nationale Operative Stab – NOST’en – som er omdrejningspunktet for den nationale krisestyring – aktiveret. Med Rigspolitiet for bordenden og en lang række myndigheder og aktører samlet.

Samtidig holdt vi i regeringen møder og rådførte os løbende med de relevante myndigheder. Selvefølgelig med Statens Serum Institut – som jo er statens eksperter i epidemiologi og virologi. Og med Sundhedsstyrelsen og Sundhedsministeriets øvrige styrelser. Men også med Rigspolitiet og en række andre myndigheder med ansvar for beredskab, samfunds- og erhvervsøkonomi, transport, forsyningsvirksomhed, dagligvaresikkerhed osv. osv.

Vi nedsatte en tværministeriel myndighedsgruppe bestående af højtstående embedsmænd fra stort set alle ministerier, der bredt kunne hjælpe med at få belyst og få inddraget alle relevante hensyn i forbindelse med udformningen af de tiltag, som kunne blive nødvendige, hvis virussen fik fat.

For den sundhedsfaglige rådgivning var – i Danmark som i andre lande – at vi skulle have brudt smittekæderne ved at minimere den fysiske aktivitet og kontakt mellem mennesker.

Ved indgangen til marts troede vi, at vi havde længere tid. Den 6. marts holdt vi et pressemøde, hvor vi præsenterede forskellige tiltag til at bryde smittekæderne. Vi opfordrede blandt andet til at udskyde eller aflyse arrangementer med over 1000 deltagere. Og sundhedsmyndighederne anbefalede, at vi holdt afstand fra hinanden for at forebygge smittespredning.

Men da smittetallene i de sidste par dage op til den 11. marts pludselig udviklede sig eksplosivt, vurderede Statens Serum Institut, at det så ud til, at vi var højere oppe på smittekurven, end vi havde troet få dage før. At med den hast, smitten bredte sig, var det på vej til at kunne gå rigtigt galt. Og Statens Serum Institut vurderede derfor, at det så ud til at være det rigtige tidspunkt at sætte ind med tiltag til at bryde smittekæderne og minimere unødvendig aktivitet.

På baggrund af den samlede rådgivning – og på baggrund af de risici, vi så ind i, og som jeg beskrev indledningsvis – traf regeringen så den politiske beslutning om at lukke ned for store dele af samfundsaktiviteten i Danmark.

Til brug for den nærmere udmøntning af regeringens beslutning fik vi et oplæg fra den myndighedsgruppe, jeg nævnte før. Hvor der var repræsentanter fra stort set alle ministerier. Og hvor de forskellige hensyn, som var en nødvendig del af beslutningerne, kunne blive belyst og kvalificeret.

Der er jo langt fra at træffe en overordnet beslutning om at lukke ned for store dele af samfundsaktiviteten til at udforme de konkrete nedlukningstiltag. Hvilke aktiviteter skal lukkes helt ned? Hvilke skal drosles mere eller mindre kraftigt ned? Og hvilke skal fortsætte?

Beslutningen om den samlede pakke af konkrete tiltag – hvor hårdt og hvor hurtigt – traf regeringen.

Et af de valg, regeringen traf der, var, at den private sektor i videst mulige omfang skulle friholdes fra nedlukningen. For at beskytte arbejdspladser og virksomheder. Derfor valgte vi at lukke hele den offentlige sektor ned – bortset fra samfundskritiske funktioner. Så vi kunne holde den private sektor mest mulig åben.”

Om kommunikationen om beslutningsgrundlaget er i talepapiret bl.a. anført følgende:

”Jeg vil også knytte et par ord til regeringens og myndighedernes kommunikation under corona-krisen. Og til den kritik, der har været her på bagkant, hvor meget ser ud til, at vi – i hvert fald indtil nu – kommer godt igennem krisen.

Meget har i de seneste uger været sagt og skrevet om, hvad vi i regeringen har taget myndighederne til indtægt for i forbindelse med nedlukningen af aktiviteter.

Ærlig talt må jeg sige, at jeg har meget svært ved at se, at man kan sidde tilbage med det indtryk, at regeringens beslutninger har baseret sig 1 til 1 på anbefalinger fra sundhedsmyndighederne – eller andre myndigheder for den sags skyld.

Det var heller ikke på nogen måde dét, der var ment med den sætning, der spørges til. Og det var ikke budskabet på pressemødet. Eller på de næste mange pressemøder for den sags skyld.

Faktisk sagde jeg som den næste sætning på pressemødet jo netop, at vi anlagde et forsigtighedsprincip.

Intentionen var at referere til den beslutningsproces, som jeg netop har redegjort for. Hvor Statens Serum Institut havde anbefalet at minimere unødvendig aktivitet. Hvor regeringen besluttede at lukke ned for store dele af samfundsaktiviteten. Og hvor en bredt sammensat myndighedsgruppe fra stort set alle ministerier lavede et oplæg til, hvordan man konkret kunne gøre det. Og hvor regeringen oven på den rådgivning så traf den politiske beslutning om de konkrete nedlukningstiltag.

Der lå altså ikke et ønske, at regeringen ville fralægge sig ansvaret for beslutningen om nedlukningen af Danmark. Eller for valget af de konkrete nedlukningstiltag.

Tværtimod har vi gentagne gange understreget, at regeringens beslutninger var udtryk for politiske valg. At regeringen anlagde et forsigtigheds-princip. At vi hellere gjorde for meget end for lidt. Og hellere handlede for hurtigt end for langsomt.

Jeg tillader mig igen at citere mig selv. Denne gang fra pressemødet den 17. marts:

”Oven på den sundhedsfaglige rådgivning, og oven på den vurdering og de anbefalinger, vi får fra alle myndigheder, der kommer så det politiske valg. Hvor hurtigt sætter vi ind, og hvor hårdt sætter vi ind i Danmark. Og det er selvfølgelig i et demokrati i sidste ende et politisk valg. Og det er et politisk ansvar.”

Det er der intet nyt i.

Det er klart, at hvis man leder, kan man finde formuleringer og udtalelser, der taget helt isoleret kan udlægges på en anden måde. Selvfølgelig kan man det.

Men helt ærligt.

Det er min klare opfattelse, at ingen, der har overværet pressemøderne, eller som har været med til de politiske forhandlinger, eller som i det hele taget har fulgt bare lidt med, kan sidde tilbage med det indtryk, at regeringens beslutninger har handlet om at udmønte anbefalinger fra sundhedsmyndighederne 1 til 1. Ingen.”

Jeg finder, at det stillede samrådsspørgsmål allerede er besvaret fyldestgørende ved de nævnte tidligere besvarelser, og jeg finder derfor ikke anledning til at besvare udvalgets samrådsspørgsmål I.

Med venlig hilsen

Mette Frederiksen